

LOKALHISTORISK NYT

Medlemsblad • 2008 - 2009 • nr. 27

*Landsbyliv, dyrkningsformer,
modstandsbevægelse og smedevirksomhed.*

*Smed Niels Hansen med svend og lærling den 18. november 1898.
Lærlingen er Peder Kristensen, som senere grundlagde Ellinge Smedie.*

Lokalhistorisk Forening

*for Skellerup, Ellinge, Flødstrup
og Ullerslev*

INDHOLD

ULLERSLEV ULLERSLEV ULLERSLEV ULLERSLEV ULLERSLEV

Diverse	2
Siden sidst	3
Artikler:	
Et langt liv i Skellerup	5
En modstandsmand fortæller	9
Ellinge Smedie	23
Fra hjulplov til svingplov	28
Arrangementer 2008-2009	17-21
Beretninger	
Fra arkivet	31
Fra arkæologigruppen	31
Fra filmudvalget	32
Oversigt over indhold af medlemsblade 1981-2008	32

DIVERSE

ULLERSLEV ULLERSLEV ULLERSLEV ULLERSLEV ULLERSLEV

BØGER, VIDEO OG DVD

Foreningen ligger stadig inde med nogle få eksemplarer af Ellingebogen, der kan købes for 150 kr. ved henvendelse til Inger Fredslund.

Video eller dvd med Vera Sandberg kan købes for 200 kr. ved henvendelse til Ellen Povlsen.

KONTINGENT

Enkeltpersoner 35 kr.
Ægtepar 60 kr.

LINKS

www.historie-online.dk

Her kan man læse om aktuelle historiske begivenheder rundt om i landet, om historiske emner, historiske bøger og tv udsendelser.

www.ullerslev.dk

Her kan man se foreningens arrangementer på aktivitetskalenderen, som findes under Borgerservice/Fritid og folkeoplysning

ISSN

1901-1229

SIDEN SIDST

U L L E R S L E V U L L E R S L E V U L L E R S L E V U L L E R S L E V U L L E R S L E V

af Aase Windeballe

I forbindelse med den nye Nyborg Kommunes arrangement "Åben kommune" deltog forening og arkiv med en byrundtur i den sydlige del af Ullerslev og i busrundturen i hele kommunen, hvor Aase Windeballe fortalte om den gamle Ullerslev kommune, og Benny Kjeldbjerg fra Nyborg Turistforening fortalte om Nyborg og Ørbæk.

I løbet af efteråret havde vi et aftenarrangement, hvor vi besøgte Olav Rasmussens Maskinfabrik på Fasanvej. Her fortalte Helge Rasmussen meget interessant om fabrikkens udvikling fra starten i barakkerne til den moderne fabrik med højteknologisk udstyr, som den er i dag. Det var spændende at være rundt at se de helt moderne computerstyrede maskiner.

En billedeftermiddag på arkivet i Langtved gav anledning til en god snak om de fremlagte billeder, og en del steder, begivenheder og personer blev identificeret, hvad der jo gør billederne langt mere interessante.

En aften på Kaliffenlund med Gudrun og Otto Andersen om Dalgård var lidt af et tilløbsstykke. Her fortalte Gudrun dels gårdens historie og dels om det liv, der har udfoldet sig på gården. Det var

Fra forårsudstillingen i Ullerslev Hallen.

en meget spændende aften, som sluttede af med, at vi så nogle billeder fra gården, som den har taget sig ud før i tiden.

Den årlige generalforsamling var denne gang henlagt til konfirmandhuset i Skellerup, hvor Lone Wellner Jensen fortalte levende om præstegården og nogle af forgængerne i embedet og supplerede med billeder.

Traditionen med den årlige forårsudstilling i Ullerslevhallen bliver videreført takket være Landsbyrådene. Lokalhistorisk forening deltog i år med en udstilling om sport og idræt gennem tiderne.

Sommerturen gik i år til Ulriksholm Slot, hvor Niels Grønbech førte os rundt i de forskellige rum og viste os de mange ting, han efterhånden har møbleret slottet med og fortalte meget interessant om det hele.

Det har været en fornøjelse, at rigtig mange af vore medlemmer har deltaget i de forskellige arrangementer.

ET LANGT LIV I SKELLERUP

U L L E R S L E U L L E R S L E U L L E R S L E U L L E R S L E U L L E R S L E U L L E R S L E U L L E R S L E U

af Yvonne Løfberg

Hans "Høj" Jørgensen, Højbjergvej 13, har indvilget i at fortælle sin livshistorie til undertegnede. Nedenstående beretning er blevet til gennem et par samtaler i august 2007. Hans Jørgensen er i dag 84 år gammel, og som han selv udtrykker det, "en af de sidste af de gamle" fra egnen.

Hans Jørgensen blev født i 1924 på ejendommen, Højbjerg ved Degnens Høj. Han var den yngste af fem brødre i en søskendeflok, hvor der var 21 års aldersforskel mellem den ældste og den yngste. Som efternøler oplevede Hans Jørgensen sine forældre som relativ gamle, også i sin barndom. De ældre brødre var ude at tjene, hvilket gjorde, at samhørigheden med brødrene under opvæksten var begrænset.

Faderen havde i 1905 købt skolejorden og skoleladen, der hidtil havde udgjort en del af skolelærerens aflønning.

Det øgede forældrenes ejendom fra nogle få tdr. land til 13 tdr. I 1908 byggede de til den nette sum af 4000 kr. et stuehus i to-plan på grunden ved Degnens Høj. Hans Jørgensens mor ville gerne have haft 1.salen lavet færdig, men faderen var økonomisk forsigtig. Siden har Hans Jørgensen færdiggjort 1.sal til værelser, ligesom han har foretaget væsentlige ændringer af den oprindelige stald og lade.

På et af ballerne i omegnen mødte Hans Jørgensen i 1940 Inger, der var datter fra Bækstrupgård i Ellinge. De blev gift i 1944 og levede en langt og godt liv med hinanden, indtil Inger døde i 1998 efter flere års alvorlig sygdom. I perioden fra 1944 til 1956 fik de tre døtre og en søn.

I en årrække efter brylluppet boede Hans og Inger Jørgensen hos svigerforældrene på Bækstrupgård, hvor Hans Jørgensen fungerede som forkarl. Men ved faderens død i 1949 overtog han forældrenes gård på Højbjergvej 13. Med i handelen fulgte en aftægtsaftale for moderen. Dette aftægtsforhold kom til at vare i 22 år, indtil Hans Jørgensens mor døde 91 år gammel i 1973. Det var altså en husstand på 7 personer, der beboede huset, og der var selv sagt ikke børneværelser til alle fire børn. De tre mindste sov i etagesenge i forældrenes soveværelse, mens bedstemoderen havde et værelse på 1. sal.

Billede af sognerådet i Ellinge.

Øverst til venstre Hans Jørgensens svigerfar Johannes Christensen.

<i>Johs. Christensen</i>	<i>Jens Sørensen</i>	<i>Hans Rasmussen</i>	<i>Vald. Mølgård</i>	<i>Edv. Olsen</i>
<i>Bækstrupgård</i>	<i>Stormbakken</i>	<i>Skovballe</i>	<i>Vendegyden</i>	<i>Pårup</i>
<i>Kristian Eriksen</i>	<i>Jens Pedersen</i>	<i>Hans Hansen</i>	<i>Rasmus Hansen</i>	
<i>Pårup</i>	<i>Biskoptårup</i>	<i>fmd.</i>	<i>sognefoged, Ellinge</i>	

Hans Jørgensen fortæller:

"Efter overtagelsen begyndte vi at få nyt tag på stald og lade, stykke for stykke. Stuehuset fik også nyt tag. Der blev sat to kviste på. Senere blev der lavet to ekstra værelser. I 1960 blev stalden udvidet med mere plads til køer og grise.

Jeg fik en mælkerute kort efter overtagelsen, først med heste, senere med traktor.

I 1976 forpagtede jeg 11 tdr. land af naboen, som jeg senere købte. I en periode på ca. 10 år havde jeg lidt arbejde uden for gården også, først ved en vognmand og siden hen en lille postrute.

Vi havde en travl tid. Inger gjorde fær-

dig i stalden, var med i marken, stod for husførelsen. Hun bagte, syltede, syede. I 1974 blev vi enige om, at jeg skulle op-høre med udearbejde. Børnene var gode til at hjælpe i marken og i stalden med at malke og fodre, når jeg var nødt til at køre bær for vognmanden i lidt mange timer i børsæsonen. I 1969 købte vi en gammel bil. Det gjorde livet lidt lettere, også at besøge familien."

Da Hans Jørgensen overtog ejendommen efter sine forældre, var der tre køer og en hest. Det forøgede han i årenes løb til 18 køer. Også en svinebesætning føjede han til, men det var køerne han holdt mest af.

Hans kvægbesætning var blandt de ti bedste på Fyn inden for besætningskategori/størrelse. Gården var næsten en selvforsynende enhed. Det var en travl, men også en god tid. Fritiden eller aftenerne blev gerne brugt til kortspil med de mange venner og naboer.

Under Ingers sygdom hjalp Hans Jørgensen til med de huslige gøremål, til sidst overtog han dem under Ingers opsyn, således at han i dag er fuldbefaren i et køkken, kan sylte og meget mere.

I stalden havde Hans Jørgensen som nævnt brug for hjælp fra Inger og børnene, især hvis udearbejdet blev for langtrukket. Inger fodrede og børnene tog sig af malkningen, der foregik med maskine. At fodre og muge ud var et stort arbejde, men lettedes hen ad vejen, da Hans Jørgensen anskaffede en frontlæser og fik udmugningsanlæg.

Markarbejdet var med heste indtil 1958, hvor han købte sin første traktor – en Zetor – 25 hk.

Hans Jørgensen kører stadig bil og klarer de daglige indkøb, ligesom bilen bringer ham omkring til kortspil. Hans Jørgensen er en ivrig l'hombre-spiller, der spiller og har venner i adskillige kredse over det meste af Fyn foruden de mange aftener i privat regi.

Hans Jørgensens børn bor alle i omegnen, og han ser dem jævnligt, nogle dagligt. Han har også børnebørn og oldebørn. Mangler sønnen en traktorfører til at køre kornvogn, så klarer han også det. Meget har ændret sig i Skellerup siden

Hans Jørgensens barndom. Han husker byens mange handlende og opregner, at der var:

1 skomager,
2 slagtere,
2 snedkere,
2 tømrere – en faldt ned og blev dræbt,
men en ny kom til

1 skrædder
1 smed
1 barber + 2 frisørinder
1 brødudsalg
2 købmænd
1 brugs
1 mekaniker,
1 foderstofforretning og
1 cykelsmed

Til Hans Jørgensens tidlige erindringer hører forsamlingshusets flytning fra Kattesundsgyden til den nuværende placering og ikke mindst samhørigheden med Degnens Høj, hvor det indtil 70'erne var naboerne, 1. læreren på Skellerup Skole og Hans, som passede og plejede højen.

Hans Jørgensen klipper snoren efter Degnens Højs istandsættelse i 1973.

Gymnastikbillede fra Skellerup - fra Hans Jørgensens ungdom.

Øverste række:

1	Laurits Sørensen
2	?
3	?
4	?
5	Jørgensen, Krogyden 23
6	?
7	Harald Rasmussen
8	?
9	?
10	Peter Rasmussen

Anden række:

1	Delingsfører Jens Peder Hansen
2	Hans Sørensen
3	Knud Peder Pedersen
4	Kristian Rasmussen
5	Hans Christiansen
6	Hans (Bi) Møller
7	Aksel Jørgensen
8	?
9	Knud Møller
10	Viggo Pedersen
11	Karl Hansen

Pigerækken:

1	Ellen Pedersen
2	?
3	Helga Henriksen
4	?

*Billeder til denne artikel
er stillet til rådighed af
Hans Jørgensen*

EN MODSTANDSMAND FORTÆLLER

U L L E R S L E V U L L E R S L E V U L L E R S L E V U L L E R S L E V U L L E R S L E V

red. Solveig Andreasen

Ejnar Jensen, Svendborgvej 71, Ullerslev, en "gammel modstandsmand", som han benævner sig selv, har i marts 1978 nedskrevet sine erindringer

om besættelsestiden. Han skriver om sin medvirken i modstandsarbejdet i Ullerslev-området. Ejnar Jensen er født i 1916 og døde i 2007.

Erindringerne er afleveret til Lokalhistorisk arkiv i 1995, i 50-året for befrielsen, sammen med et billedalbum fra dagene omkring 5. maj 1945. Billeder herfra illustrerer artiklen. Derudover blev der afleveret et lille skrift, der omtaler organiseringen af modstandsarbejdet i Nyborg-området.

Nyborg Kredsens Nordre Deling starter op i juni 1944 med dannelsen af 3 grupper: Hindemagrupperen, Ullerslevgruppen og Rejstrupgruppen. Gruppefører for Ullerslevgruppen var Svend Pedersen – iflg. Ejnar Jensens tilføjelser fra 1995 til erindringerne "...mest kaldt Svend Fotograf eller Flyveren, fordi han gik meget med en gammel flyverdragt".

Som nævnt i erindringerne forflyttes Svend Pedersen til andre opgaver, og opgaven som gruppefører overgår til Ejnar Jensen.

Jeg er blevet opfordret til at prøve at erindre noget fra modstandsbevægelsens arbejde i Ullerslev under den anden verdenskrig. Der er jo nu gået 33 år siden, så begivenhederne står ikke så klart mere, men jeg prøver at nedskrive det, jeg med nogenlunde sikkerhed kan huske. Når ingen har gjort det før, er det vel fordi man har regnet med, at stoffet ikke ville have nogen interesse for eftertiden. Jeg nævner ingen navne af hensyn til folk, som måske ikke ønsker at blive omtalt i den anledning. I øvrigt afstår jeg fra enhver stillingtagen til, om det der blev gjort var skadeligt, gavnligt, eller ingen af delene. Det er der jo andre, som har beskæftiget sig med.

Ullerslev-gruppen bliver dannet

Jeg kom selv ind i det først i juni 44. Den daværende forvalter på Hindemac kom og spurgte, om jeg kunne have lyst til at danne en modstandsgruppe, som man kaldte det. Det kom lidt bag på mig, for jeg var ikke en mand som søgte den store spænding i tilværelsen. Jeg var sikkert aldrig blevet rocker eller lignende, hvis der havde været noget af det dengang. Jeg fik dog svaret "ja" til forvalteren, som så sagde at jeg ville få nærmere besked. Der var ikke noget skriftligt, og der blev lagt vægt på at hver enkelt vidste så lidt som muligt, ud over hvad man selv havde at foretage sig. Der var jo en risiko for

at blive taget af tyskerne ... man kan ikke tvinge oplysninger ud af en person, som ikke ved noget.

De første møder blev holdt på Hindemæe. Her fik jeg rede på hvem de andre deltagere var, og ud over et par stykker var der folk jeg kendte godt. Der var en, os ukendt, instruktør til stede, og han gik straks i gang med undervisning i brug af våben og sprængstof. Foreløbig fik vi ikke noget udleveret, men man havde noget med til undervisningsbrug. Der måtte naturligvis heller ikke skydes.

Vi blev nu inddelt i Hindemæegruppen og Ullerslevgruppen. Jeg blev tilslut-

tet Ullerslevgruppen, så det er naturligt at det er hvad jeg oplevede i denne gruppe, jeg vil komme ind på.

Efter nogen tid fik vi udleveret to tromlerevolvere, 9 mm. af amerikansk fabrikat, og noget plastisk sprængstof samt forskelligt tilbehør. Disse ting blev nedgravet i granskoven på "Hønsebjerget" syd for Ullerslev. Vi skulle så være klar til at påtage os de opgaver, vi ville få tildelt, selv om det må siges, at det var et noget overfladisk kendskab vi havde til den slags.

Vores gruppefører snakkede tit om at det snart måtte være på tide vi kom i gang. Det rygtedes jo, at der foregik jernbanesabotage mange steder i Jyl-

land. Jeg selv syntes ikke det hastede så stærkt.

Gruppeføreren havde til rådighed en Ford A 28. Den fik vi gjort køreklar, for det tilfælde at vi skulle få brug for den (alle privatbiler havde jo været indstillet i flere år). Så lavede vi et sæt falske nummerplader, og vi kom ved den lejlighed til at lave flere sæt plader til andre grupper, som jeg ikke ved hvor var.

1. opgave

En opgave vi så fik tildelt, var at afhente en duplikator på Døveskolen i Nyborg. Man ville have nogen udenbys, som ikke så let blev genkendt. Vi var tre mand med i Forden. Hvor gruppeføreren havde skaffet bensin fra, ville han ikke sige, men han kørte stærkt og kunne ikke lade være med at foretage lidt udskridninger for sjovt, det var jo længe siden han havde styret bil. Det havde sneet, og der var bestemt hverken saltet eller gruset. Vi nåede dog velbeholden Nyborg. Gruppeføreren var en fremragende chauffør.

Da vi ringede på ved Døveskolen, kom en dame ud, men hun ville ikke lade os få foretræde for forstanderen. Derfor måtte vi bare trænge ind i lejligheden. Der var to herrer tilstede, og på vores forespørgelse præsenterede den ene sig som forstanderen. Da vi havde fremført vores ærende konstaterede vi, med lettelse, at forstanderen var på vores parti, og han udleverede straks duplikatoren og bad os spø-

gefuldt passe godt på den, hvilket vi naturligvis gjorde, samt at den ville blive leveret tilbage når krigen var forbi. Det ved jeg også at den gjorde. Efter at have afleveret duplikatoren på et angivet sted, kørte vi så hjem, igen med lidt slalomkørsel. Vi syntes jo ikke det var nogen stor bedrift, og jeg, for mit vedkommende, havde lidt svært ved at forstå at det nu også var rigtigt, det vi lavede.

Nedkastning af våben

Nu var vi fremme ved den tid, da englænderne ville kaste våben ned på denne egn. Alle mand skulle, med kort varsel, møde på herregården Hellerups marker på et bestemt sted kl. 23. Vi startede på vore cykler i god tid. Heldigvis havde vi brugbare cykler med luftringe. Mange måtte jo den gang klare sig med en strimmel, skåret ud af et gammelt bildæk, presset ind i fælgen, og det var alt andet end behagelig kørsel. Jeg kan da nævne, at ved private sammenkomster, havde folk for det meste deres cykler med ind i husene, hvis der var gode dæk på, ellers risikerede man at cyklerne var "skrællet", når man kom ud fra festen. Ankomsten til bestemmelsesstedet fik vi besked på bare at vente til flyet ankom. Det var så vores opgave at bære de nedkastede containers hen til de ventende lastvogne. Andre specielt uddannede folk havde til opgave, ved hjælp af lyssignaler, at vejlede englænderne, så nedkastningen kunne foregå så tæt på os som muligt. Desværre kom der intet fly den nat, og vi

skulle blive på stedet til kl. 5. Det var meget koldt, så for at holde varmen måtte vi ustandseligt rende rundt på marken.

Den, der havde arbejde, var nok ikke rigtig oplagt til det næste dag, men det skulle jo passes uden at man lod sig mærke med noget. Endnu engang måtte vi tage en tilsvarende tur, så vi var lidt sure og tænkte, at vi vel aldrig fik set en rigtig nedkastning. Vi var dog klar over at vi måske var heldigere som flyverne, der i mørke skulle finde frem til de svage lyssignaler, de var måske forulykket eller var blevet skudt ned.

En aften blev gruppeføreren og jeg kaldt til Nyborg i et trist ærende. En modstandsmand var blevet dræbt af et vådeskud under en øvelse, så vidt vi kunne forstå. Vi skulle "skaffe" en ligvogn, som skulle startes uden nøgle, på et sted vi fik opgivet. Derefter skulle kisten hentes på sygehuset, så skulle vi køre lidt ud ad landevejen og skifte nummerpladerne, således at det så ud som om vi kom fra Odense. Det blev en vanskelig opgave at få startet, så de pårørende ved kapellet havde ventet længe da vi kom frem, og det var en gribende scene der udspillede sig, så vi var noget rystet, da vi stillede vognen hvor vi havde taget den. Så tog vi vores cykler og kørte ind til ledelsen i Nyborg og aflagde beretning. Derefter fik vi en kop kaffe, der jo som altid den gang kun bestod af erstatning, men vi kom lidt til hæg-

terne igen. Medens vi sad der, kom en melding over den engelske radio, ved hjælp af et kodesystem, som kun ganske få kendte, at der ville komme våben til området den samme aften. Det var så med at komme på cyklerne og så hjem til Ullerslev og få mere tøj med, hvem der havde noget, for det var jo også et problem dengang.

Vi var jo forberedt på at vente hele natten igen, men det skulle gå anderledes. Vi havde ikke ventet ret længe før vi hørte lyden af de kraftige flymotorer. Det var et uforglemmeligt syn, da mange faldskærme i forskellig farve dalede ned over marken. Efter at have betragtet dette skuespil kom vi hurtigt tilbage til virkeligheden, for nu skulle containerne bæres hen til lastbilerne, og det var rent ud sagt et stykke "pukelarbejde". Der var fire mand til hver byrde og det var alt hvad vi orkede at bære, men heldigvis var det frostvejr, så bilerne kunne køre inde på marken, ellers ved jeg ikke hvad vi skulle have gjort. Så snart der var læsset var vores opgave endt. Hvor bilerne kørte hen fik vi ikke at vide før efter krigen, det var til et depot et sted i Regstrup. Nu gjaldt det for hver enkelt om at bringe sig i sikkerhed. Ingen vidste jo hvad tyskerne kunne have opdaget. Vi cyklede i spredt orden, ad de mindste biveje vi kendte, hjem til Ullerslev, hvor vi som sædvanlig samledes på det daværende elværk, og vi var jo lidt opstemt da alle var kommet til stede. Efter krigen fik vi udleveret hver et stykke af en faldskærm.

Fangeflugt

Den 6. februar deltog vi i befrielsen af et antal fanger fra Nyborg Statsfængsel. Det var naturligvis folk der var arresteret for handlinger, som, efter besættelsesmagts opfattelse, var forbrydelser. Gruppeføreren og jeg skulle, om formiddagen, klargøre to biler, som var opstaldet på Hindemae. Vi fik udleveret "rigtige" nummerplader, som vi monterede samt afprøvede motorerne. Det var to Ford V8, som jo dengang var nogen af de kraftigste vogne. Selv om vi gjorde hvad vi kunne, var vi ikke tilfreds med resultatet. De havde nok ikke haft godt af den lange tid, de havde stået stille. Hvad gruppeføreren skulle lave husker jeg ikke, men selv skulle jeg, sammen med en dyrlæge fra et andet sted, køre de to biler til hovedporten ved fængslet, hvor vi skulle være præcis kl. 17.30. Jeg bad mindeligt gruppeføreren overtage mit job, jeg vidste at han var bedre til at køre bil end jeg, især når det skulle gå stærkt. Det kunne der ikke blive tale om, sagde han, det var vedtaget på højeste sted. Altså kørte dyrlægen og mig. Næsten i samme øjeblik vi ankom til hovedporten, kom fangerne løbende ud til os. De kom to og to, hver ledsaget af en fører. Der var i alt fem biler, og de blev hurtigt fyldt op. Altså en chauffør, en fører og to fanger i hver. Så kørte vi samlet ad landevejen, over Kullerup, til Ullerslev og videre til Rynkeby. Jeg var ikke glad ved situationen, jeg havde jo ikke den rutine som dyrlægen og taxichaufførerne, som kørte de andre

vogne, og vores motor satte mere og mere ud. Til sidst kunne vi næsten ikke se de andre biler.

Omkring Rynkeby gik det galt. Det var pletglat, og vi fortsatte lige ud i et sving, påkørte en hvid sten, som bilen kom op at "ride" på, og stod uhjælpeligt fast på stedet. Jeg sprang ud og konstaterede, at der ikke var sket stor skade, hvorfor jeg bad alle tage fat og prøve at løfte vognen fri, hvilket man naturligvis var mere end villige til. Det lykkedes at fortsætte kørslen, og føreren var orienteret om hvor vi skulle hen, nemlig til Seden i nærheden af Odense. Så snart vi holdt forsvandt alle, og dyrlægen og mig var ene i bilerne. Vi skulle nu se at komme tilbage til Hindemae. Jeg kørte først, da jeg var bedst kendt på egnen, idet vi skulle køre en omvej, da vi jo var helt "på den" hvis vi blev stoppet. Vi kunne ikke gøre rede for vores færden, og desuden havde vi skydere med. Jeg mener vi kørte over Davinde og Rønninge og kom velbeholden til Hindemae uden at have set så meget som skyggen af en tysker.

Jeg blev for resten senere tildelt en "næse" for min kørsel. Den var mundtlig, idet gruppeføreren kom og sagde, at ledelsen havde sagt at det var uforståeligt at jeg kunne lave sådan noget, og at det nok ikke blev mig en anden gang, når der skulle køres stærkt. Det sidste var jeg for resten meget glad for.

Gruppens våben

Nu skulle vi til at udstyres med hver sit våben, som vi fik udleveret. Men det skulle vise sig, at det var et stort problem at få sagerne rensat, så de kunne bruges! Der var vist fem karabiner og to maskinpistoler. Det hele så nærmest ud til at være trukket op af en spand fedt. Vi forsøgte en nat, på Hindemaes loft, at rengøre med klude og en smule bensin, som vi havde fået op af bilerne, men det var ikke muligt at nå et resultat, som var godt nok. Senere fik vi et gammelt kogeapparat gjort klar, så vi kunne varme sagerne lidt op, så noget af smørelsen løb af, men det tog mange timer før vi var tilfreds. Derefter blev det hele lagt i en jernbeholder og gravet ned i Bondemoseskoven. Det var jo meningen, at det skulle bruges ved et eventuelt opgør med tyskerne.

Det blev jo vores held at det ikke kom til at gå således. Da vi senere konstaterede, hvad tyskerne havde til rådighed ude i Nyborg, stod det os klart, at vores udstyr var som en gummibøsse i forhold til en kanon, og de havde tilmed den fordel, at de havde forstand på at bruge deres.

Jernbanesabotage

Der kom nu ordre til, at vi skulle foretage sprængning af jernbanesporene vest for Ullerslev på en ganske bestemt tid. Det var ikke farligt, for det var nærmest østrigere og ungarere, som var sat til at holde vagt på banen. De var jo tvunget til at hjælpe tyskerne, så

de var naturligvis ikke videre ivrige i tjenesten. Den første gang standsede vores anstrengelser kun toggangen en halv dags tid. Så blev vi sendt til Langeskov station, hvor vi skulle lægge bomberne i sporskiftene, og ved den lejlighed, tror jeg nok der gik et par døgn før der blev kørt igen.

Nu blev tyskerne så irriterede, at der blev sendt SS folk hertil, som skulle sørge for at vagten blev mere effektiv. Det var derfor med bange anelser, da vi skulle af sted tredje gang. Vi var fire mænd, som samledes i gruppeførerens hjem. Han boede hos sine forældre. Jeg selv var sløj og havde hovedpine, måske nerver. Jeg skulle derfor blive på stedet og slappe lidt af, medens de andre tog på "Hønsbjerg" efter sagerne. Efter nogen tid blev der nogen larm udenfor, og jeg gik ud for at se hvad det var. Jeg hørte højrøstet råben og banden på tysk oppe fra haverne bag ved husene. Da larmen nogenlunde havde lagt sig, listede jeg forsigtigt frem. Til sidst traf jeg to af vores folk. De var stærkt oprevet og fortalte, at de var blevet stoppet af en flok tyskere, som stod på vejen, hvor de tog svinget.

De to fyre havde nået at vende cyklerne og spurte væk. Gruppeføreren, som kørte forrest, havde kastet sin cykel mod den tysker, som ville have fat i ham, og så var han løbet om bag husene, hvor der var haver, som var delt med ståltrådshegn. Det vidste han alt om, men tyskerne hang i og faldt,

derfor den højlydte banden. Desværre anede de to mænd ikke, om det kunne tænkes, at tyskerne alligevel havde fået fat i vores gruppefører. Vi var nødt til at gå ind og sige det til hans fader. Moderen var ikke hjemme. Det var forfærdeligt, og selvfølgelig blev manden slået ud.... Hans eneste søn måske taget af tyskerne på fersk gerning, han havde jo sprængstoffet. Ingen af os var i tvivl om hvad det betød. Vi var fortvivlet og anede ikke vores levende råd. Vi måtte gang på gang gentage for den stakkels mand, hvad vi havde set, men det løste jo ikke problemet. Til sidst blev vi enige om, at vi måtte gå ud og lede efter ham for dog

at gøre noget. Da vi var kommet ud og var faldet lidt til ro, kom vi i tanke om, at der kun var en ting vi kunne gøre. Vi kørte ud på "Hønsbjerg", hvor vi opbevarede skytset, og til vores lettelse så vi, at der lå revolveren, som vi med sikkerhed vidste, han havde haft med. Han var altså, efter at han havde undsluppet tyskerne, taget den vej og ville af med våbnet, som der kunne blive brug for senere. Han var jo en mand, der ikke så let gik panik i. Der blev jubel i hjemmet, da vi kom tilbage.

Det viste sig at han var taget til nogen venner i Kissendrup. Han fik ikke lov

Engelske Soldater på Nyborg-Ødense Landevej

at arbejde i Ullerslev mere, men blev sendt til en lejr, hvor der var andre, der var gået "under jorden", som det hed sig. Her blev de trænet bedre til opgaverne. Det blev herefter den slags folk, som tog sig af sabotagen på jernbanen. Det var vi andre slet ikke kede af. En tid efter blev jeg en tidlig morgen vækket ved et øredøvende brag. Det var det fremskudte signalhus ved Ullerslev station, der røg i luften. Det foregik under ledelse af vores tidligere gruppefører, fik vi senere at vide.

Afhøring af formodet stikker

Som omtalt blev vi sat lidt ud af spillet, da vi mistede vores gruppefører. Vi nærmede os nu maj måned, hvor den såkaldte befrielse jo skete. Men vi var jo på det tidspunkt ikke klar over, hvornår det kom. Jeg blev kaldt til Nyborg, hvor det drejede sig om, at en mand skulle afhentes på sin bopæl og bringes til afhøring for formodet angiveri. Man havde altså mistanke om, at manden havde givet tyskerne oplysninger om modstandsbevægelsens arbejde. Der gik jo rygter om, at den slags folk bare blev likvideret uden nærmere undersøgelser eller dom. Det fik jeg ikke indtrykket af ved den lejlighed.

Jeg vil tro, det var rigtige jurister, der var til stede. Man udgav sig simpelt hen for at være tyskere, som mistænkte manden for at være spion på grund af hans omgang med tyske soldater. Da manden nægtede at kunne forstå tysk, foregik afhøringen ved hjælp af en tolk. Den mistænkte nægtede hård-

nakket hvad man beskyldte ham for, altså at være spion for modstandsbevægelsen. Til sidst sagde anklageren med megen vægt: "kan du da anføre at du har gjort os, "altså tyskerne", selv en lille tjeneste, så er du en fri mand". Manden tænkte sig lidt om, så sagde han roligt: "Nej, det kan jeg ikke, jeg har haft samkvem med menige tyske soldater, sommetider er der kommet nogen i vores hjem til kaffe, men at jeg har gjort noget, som kan gavne jer militært kan jeg ikke påstå, så må der ske hvad der vil". Efter denne udtalelse gav man sig til kende som modstandsfolk og gav manden nogen hårde bemærkninger for hans omgang med tyskerne. Han blev kørt et sted hen med bind for øjnene og frigivet. Så vidt jeg ved, levede han i bedste velgående efter krigen.

Befrielsen

Vi er nu ved begyndelsen af maj 1945, altså i år 33 år siden. Vi fik jo budskabet om Tysklands kapitulation den 4. maj om aftenen, og hele Danmark kom jo i festrus. Tænk bare ... man kunne pludselig tænde lys uden at skulle have vinduerne tildækket. Mange satte lys i vinduerne, og det blev brugt nogen år efter på den aften. Det kan jo endog ses enkelte steder endnu. Næste morgen skulle vi alle få fat i vores respektive våben, og så kørte vi i en lastvogn til Juelsberg, hvor vi mødtes med folk fra Nyborg afdelingen. Der blev holdt en kort ceremoni. Derefter blev vi tildelt forskellige vagtopgaver i området. Der gik jo rygter om, at tyskerne enkelte steder ikke ville følge

*Lokalhistorisk Forening for Skellerup,
Ellinge, Flødstrup og Ullerslev*

ARRANGEMENTER 2008-2009

U L L E R S L E V U L L E R S L E V U L L E R S L E V U L L E R S L E V U L L E R S L E V

ONSDAG D. 8. OKTOBER 2008 KL. 18.30

Virksomhedsbesøg på Ulsa Pack, Hindemaevej 76 Ullerslev, hvor vi starter med en rundvisning, hvorefter tidligere ansat Kurt Poulsen og direktør Stig Jørgensen vil fortælle om Ulsa Packs historie og arbejdet der i dag. Det er godt 60 år siden, Stig Jørgensens oldefar begyndte at producere pakkasser på det, der dengang kom til at hedde Savmøllen, og som sådan var stedet kendt i Ullerslev i mange år.

Ulsa Pack vil denne aften være vært ved en kop kaffe.

**MANDAG D. 17. NOVEMBER 2008
KL. 14.00-16.00**

Studiekreds i slægtsforskning og forskning i lokalhistorie i Arkivet i Langtved, Langtved Forsamlingshus, Langtvedvej 15

Her vil vi forsøge at sætte gang i en studiekreds omkring slægtsforskning. Erik Andresen vil fortælle om folketællinger, og Aase Windeballe om kirkebøger. Desuden vil vi se på, hvilke muligheder arkivet byder på. Vi vil danne grupper, der har interesse i at mødes om forskningen enten i slægt eller et lokalhistorisk emne og aftale næste møde.

Medbring kaffekurv.

ONSDAG D. 26. NOVEMBER 2008 KL. 19.30
STÆVNEGÅRDEN, KERTEMINDEVEJ 20,
FLØDSTRUP

Else Lysebjerg Hansen fortæller om gårdens historie og livet på gården i dag. Desuden vil hun vise nogle af sine mange kniplinger frem.

Stævnegården ligger midt i byen ved det gamle bystævne over for kirken. Den er en af Flødstrups gamle slægtsgårde.

Medbring kaffekurv.

ONSDAG D. 14. JANUAR 2009 KL. 19.30

Billedaften i Arkivet i Langtved, Langtved Forsamlingshus,
Langtvedvej 15.

Her vil arkivar Solveig Andreasen lægge billeder frem, som man kan kigge på, snakke om og være med til at identificere personer, steder og begivenheder på.

Medbring kaffekurv.

TORSDAG D. 5. FEBRUAR 2009 KL. 19.30
GENERALFORSAMLING PÅ KALIFFENLUND

Foreningens ordinære generalforsamling holdes i år i på Kaliffenlund. Her vil Gudrun Kjærsgaard fra Ellinge fortælle om barndom og leg i Pårup efter generalforsamlingen.

Medbring kaffekurv.

21.-22. MÅRTS 2009 I ULLERSLEVHALLEN

Foreningen deltager i den årlige forårsudstilling med udstilling og film.

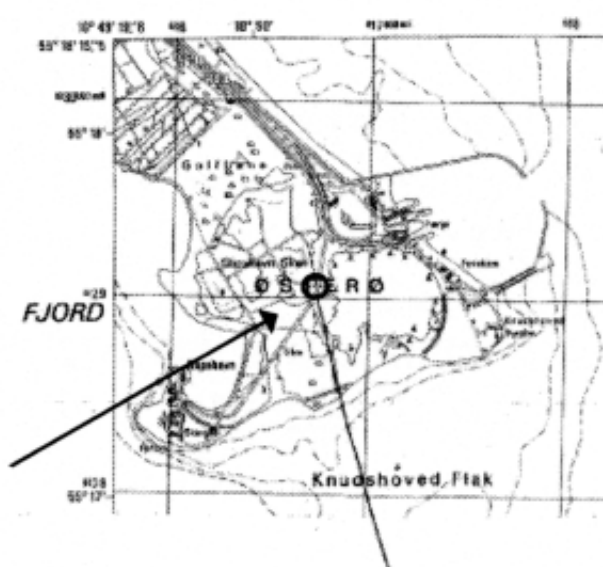
TIRSDAG D. 9. JUNI 2009 KL. 19.00 AFTENTUR TIL SLIPSHAVN

Vi mødes ved Slipshavn Skov på Østerø i Nyborg kl. 19.00, hvor John Maalø Larsen vil møde os og fortælle om stedet, inden vi går gennem skoven til Slipshavn.

Her vil John fortælle om stedets historie, der rækker langt tilbage i tiden. John Maalø er medlem af bestyrelsen for Nyborg Museumsforening.

Vi mødes ved T i Østerø (se kortet).

Medbring kaffekurv.

Nyborg Museumsforening

ARRANGEMENTER 2008-2009

(Ret ændringer i programmet forbeholdes. Se dagspressen.)

U L L E R S L E V U L L E R S L E V U L L E R S L E V U L L E R S L E V U L L E R S L E V

SØNDAG D. 28. SEPTEMBER 2008 KL. 10.00 - CA. 17.00 UDFLUGT TIL TISSØ OG KALUNDBORG

STED: Parkeringspladsen bag slottet

PRIS: Ca. 150 kr.

TILMELDING: Senest 12. september

Turen er arrangeret af Nyborg Museum. Se program side 21.

ONSDAG D. 8. OKTOBER 2008 KL. 19.30
SPANIOLERNE I DANMARK

Foredrag v/ museumsinspektør Eskil Vagn Olsen, Holbæk Museum

STED: Riddersalen, Nyborg Slot

Foredraget er arrangeret af Nyborg Museum og Højskoleforeningen for Nyborg og Omegn.

TORSDAG D. 30. OKTOBER 2008 KL. 19.30
FRA FREDELIGE NYBORG TIL KRIG I JORDAN -
LYSBILLEDFOREDRAG

STED: Café Danehof

Lene Rawashdeh blev som 25-årig nyborgpige i 1970 gift med Fayez fra Jordan. Straks efter ankomsten til Amman brød borgerkrigen ("Sorte September") ud – og Lene, Fayez og deres nyfødte baby befandt sig midt mellem de stridende parter.

Foredraget handler om ankomsten til et krigsområde, skiftet fra dansk til arabisk kultur og om mange andre spændende aspekter i en tilværelse langt fra Danmark.

Foreningen giver kaffe og brød. Øl og vand kan købes.

ONSDAG D. 26. NOVEMBER 2008 KL. 19.30
TRÆK AF NYBORG MUSIKLIVS HISTORIE -
FOREDRAG MED MUSIKEKSEMPLER

STED: Café Danehof

Kaj Bonde har i mange år arbejdet med og for et rigt musikliv i Nyborg. Han har også kastet sig over musikkens historie i Nyborg og vil denne aften koncentrere sig om musiklivet på Nyborg Slot gennem tiderne.

Foreningen giver kaffe og brød. Øl og vand kan købes.

SØNDAG DEN 28. SEPTEMBER 2008

UDFLUGT TIL TISSØ OG KALUNDBORG

Museet inviterer hermed Museumsforeningens medlemmer på udflugt til Tissø og Kalundborg. Turen foregår søndag den 28. september, og programmet er som følger:

- Kl. 10.00: Afgang fra parkeringspladsen bag slottet.
- Kl. 11.00: Vi mødes ved Tissø med museumsleder Lisbeth Pedersen, Kalundborg Museum, som vil være vores guide. Her fortæller hun om stedet, der oprindeligt hed Tyrs Sø og om den utroligt spændende bebyggelse fra yngre jernalder og vikingetid, som er udgravet på stedet.
- Kl. 11.30: Frokost – medbragte madpakker.
- Kl. 12.30: Afgang til Kalundborg.
- Kl. 13.00: Byvandring i Kalundborg, hvor vi bl.a. ser resterne af den middelalderlige borg, den usædvanlige femtårnede kirke og selvfølgelig museet. På museet vil der ud over rundvisningen blive en halv time til rådighed på egen hånd.
- Kl. 16.00: Afgang til Nyborg. Hjemkomst ca. kl. 17.00.

Rundvisninger og entré til museet er gratis, så eneste udgift for deltagerne bliver transporten. Vi kører i private biler, og det kræver således, at vi har nogen, der melder sig som chauffør. Passagerne i bilen deler udgiften. Mht. Storebælt er der den mulighed at købe søndagsbillet, som koster 330 kr. for en retur. Hertil kommer benzin, alt i alt en udgift på ca. 150 kr. pr. person.

Tilmelding senest fredag den 12. september 2008 på museet, på tlf. 65 31 02 07 eller pr. e-mail museer@nyborg.dk

Ved tilmelding bedes man angive, hvis man stiller bil til rådighed, og i så fald hvor mange passagerer, der er plads til. Museet sørger for efterfølgende koordinering.

På gensyn

*Museumsinspektør
Marianne Goral Krogh*

ordren om at overgive sig. Det kom dog ikke til større episoder, som jeg var vidne til.

Efterhånden kom vi i gang med oprydningen efter tyskerne. De var jo nu på vej hjem for det meste til fods. De efterlod deres våben og krigsudstyr, hvor det var lettest at komme af med det, f.eks. i landevejsgrøfterne. Det var utroligt at se den engang så stolte "Deutsche Wehrmacht" med blanke støvler og strækmarch ... nu sjokke af sted som en flok landstrygere nogen endog med bare fødder. Det var jo ulykkelige mennesker, mange var jo uden egen skyld kommet ind i det. Nu skulle de hjem til deres ødelagte land og måske aldrig gense deres pårørende. Vi fik så efterhånden det værste fjernet fra grøfter og lignende. Det hele skulle samles i et lager ved Nyborg havn, hvor der til stadighed var vagt. Til dette sted skulle også alle værne-magtens efterladenskaber i Nyborg og omegn køres hen. Jeg kan huske hvor forskrækket vi blev, engang vi var på vej med en last tallerkenminer på en gammel lastvogn, da der pludseligt lød et øredøvende brag. Det viste sig da, til alt held, at det var det ene bagdæk, der var eksploderet.

Da vi var færdige med det, kunne nogen af os sendes hjem og nøjes med vagt et par gange om ugen. Andre, som måske ikke havde noget arbejde, blev fuldtidsbeskæftiget til omkring ved august.

Jeg kan nævne, at for det arbejde vi udførte efter befrielsen, modtog vi en lille timeløn, det andet var på frivillig basis. Det vil sige at hvis nogen havde forventet økonomisk gevinst, må de være blevet stærkt skuffet. Jeg tror nok, at de fleste var tilfreds med de oplevelser og de minder, de havde om den tid. Her taler jeg naturligvis om de mennesker jeg kendte. Der var jo mange, som gjorde en langt større indsats som os. De store og betydningsfulde bedrifter, som fandt sted rundt omkring, er jo imidlertid beskrevet andre steder og af mere kompetente folk som mig. Jeg har jo prøvet at samle det, som jeg med egen øjne har set foregå lige i dette område. Så det kan jo tages som et lille stykke lokalhistorie ligesom andre småbegivenheder, man prøver at beskrive, fra en svunden tid.

*Foto i denne artikel stammer fra
Lokalhistorisk Arkiv.*

ELLINGE SMEDIE

- EN MARKANT VIRKSOMHED PÅ ØSTFYN BLIVER SNART 100 ÅR

U L L E R S L E V U L L E R S L E V U L L E R S L E V U L L E R S L E V U L L E R S L E V

af Verner Eg

Tidligere var Ellinge et lille samfund, som stort set var selvforsynende. De omkringliggende gårde producerede landbrugsprodukter, og der var alle de virksomheder, som var nødvendige for at få behandlet landbrugets produkter, som så kunne sælges videre til grossister og forbrugere.

Der var mølle, mejeri, sadelmager, snedker og karetmager med mere, som serverede bønderne, så de kunne fungere i deres virke. Desuden var der skomager, skrædder, frisør, brugs, købmand, kro, skole, gartneri, bager, slagter, snedker og kirke. Der var fattighus for stakler, som

ikke kunne forsørge sig selv.

Alt, hvad et samfund havde brug for, var samlet på et forholdsvis lille geografisk område.

Flere smede i Ellinge

I en periode var der ikke mindre end to smede i Ellinge. Der var Niels Hansen, kaldet "Den Lange Smed", som havde sit virke på Gl. Byvej, nogenlunde hvor der i dag ligger beboelse i nr. 9.

Smedemester Niels Hansen fik en lærling, som hed Peder Kristensen. Peder Kristensen udstod sin læretid i Ellinge, hvor smedearbejdet i stor udstrækning

Gl. Byvej 1907. Forrest er det Niels "Den lange Smed" Hansen, sammen med Frederik "Snedker" Rasmussen. Til venstre ses Ellinge Forsamlingshus, med brugsforeningen og bagved Hospitalet.

handlede om at hjælpe områdets bønder med at få deres produktionsudstyr til at virke. Det vil sige: fremstilling af hestesko, beslag til vogne og lignende. Desuden en mere generel produktion, som omfattede produktion af beslag til døre og vinduer og andre ting, som hørte til i enhver almindelig husholdning.

Peder Kristensen grundlagde sammen med hustruen Thyra Ellinge Smedie den 1. maj 1912. Sammen havde de købt "Skrædderens Hus", der tidligere havde fungeret som "hospital". "Hospital" havde den gang en anden betydning end i dag, hvor vi tænker på et hospital som et sted, hvor man behandler syge mennesker. Dengang var "hospital" et sted, hvor man anbragte de borgere, som ikke kunne forsørge sig selv – altså et fattighus.

Hospitalet i Ellinge er omtalt så tidligt som i 1758, hvor pastor Otto Lütken fra Skellerup gør opmærksom på, at hospitalet er så forfaldent, at det ikke længere er beboeligt. Sammen med sognemændene og med tilskud fra justitsråd Rasch, daværende ejer af Rønninge Søgaard blev hospitalet igen gjort beboeligt. Det fungerede derefter som fattighus i mange år, og senere som skrædderens hus, indtil Peder Kristensen efter overtagelsen rev huset ned og byggede et nyt på samme sted - det hus, hvor smed Flemming Kristensen og hans hustru Helen i dag bor. Desuden blev der bygget et smedeværksted, som stod til 1967.

Peder Kristensen ved ambolten og den gamle esse, som også Flemming Kristensen har arbejdet ved.

De første år fortsatte Peder Kristensen med at fungere som traditionel smed, og så var der altså to smedjer i Ellinge til at servicere lokalområdet.

Fra hestesko til gummivogne

Peder og Thyra Kristensen fik en søn – Arne – som fulgte i sin fars fodspor. Arne Kristensen kom nemlig i lære som smed hos sin far.

Da læretiden var overstået, tog Arne Kristensen til Thurø og derfra til Fraugde Plovfabrik. På plovfabrikken blev

han i 13 år til 1950, hvor han sammen med hustruen Ingeborg vendte tilbage til Ellinge og overtog Ellinge Smedie. Far og søn arbejdede sammen indtil Peder Kristensens død i 1966. I den periode ændredes Ellinge Smedie fra at være en helt traditionel landsbysmedje, til også at have egen produktion af gum-mivogne og roetørrevaskere. At der blev lavet godt håndværk, er der ingen tvivl om, for 30 år senere var der mange af produkterne, som stadig var i funktion.

Det var også Arne Kristensen som tog vvs-arbejdet med ind i Ellinge Smedies sortiment. Flemming Kristensen tog vvs-autorisation samme år, som han trådte ind i faderens firma. Det var i 1974, og han overtog samtidig ejerskabet af Ellinge Smedie.

Efter at have været i lære i sin fars (og farfars) firma - efterfulgt af nogle år som smed på Hudevad Radiatorfabrik og Ferritslev Jernvarefabrik samt en tur rundt på de store oceaner og nogle ture igennem Panama-kanalen, trådte Flemming Kristensen ind i firmaet i 1974.

Far og søn er i gang med smedearbejdet ved den gamle esse.

Helen og Flemming mødte hinanden i 1964 og boede et stykke tid på Kirkeballe nr. 8. Men i 1977 overtog de resten af de bygninger, som hører til Ellinge Smedie, og flyttede ind i boligen på Gl. Byvej i 1979.

Flemming Kristensen viste sig at være en driftig og kreativ leder af virksomheden, som snart begyndte at lave svejsearbejde for Taarup Maskinfabrik og desuden fungerede som underleverandør til blandt andre Ferritslev Jernvarefabrik. Det medførte flere større kunder og projekter ikke bare på Fyn, men også i det øvrige Danmark. Blandt andet har Ellinge Smedie fungeret som underleverandør til Maersk Container Industri, som ligger i Tinglev.

Produktionen begyndte at ændre sig

Der var opgaver, som byggeriet af et solenergianlæg til Odense Camping, stålbroen over Kongshøj Å, fabrikshaller og det karakteristiske tårn til Ferritslev Jernvarefabrik. Det er også Ellinge Smedie, som har lavet den flytbare overdækning af Langeskov Butikscenter.

På Ollerup Plejehjem har man i samarbejde med arkitektfirmaet "C & W arkitekter as" hævet bygningen ved at skyde en hel ny etage ind.

Åbningen af Storebæltsbroen gav flere muligheder for Ellinge Smedie, som hurtigt fandt ud af, at afstanden til hovedstadsområdet var blevet væsentlig mindre. Det medførte opgaver som bygning af perronplatforme til den nye Kø-

Smedemester Arne Kristensen (med kasket og smøg i munden) i juni 1980. Desuden er det fra venstre: Erling, Keld, Flemming og Kaj. Flemming (med hænderne i siden) var da trådt ind som ejer af firmaet seks år tidligere.

benhavnske Metro, udbygning af Bella Centret, opgaver for Rødovre Centret og Copenhagen Airport.

Udvidelser

Den fortsatte kreativitet og energi med at skaffe nye kunder og andre opgaver har flere gange medført, at Ellinge Smedie har haft pladsnød. Der blev bygget ny produktionshal mellem den eksisterende smedje og det gamle bageri i 1992, og i en periode, hvor det kneb med pladsen, holdt vvs-afdelingen til på Ellingevej. Men efter lang tids venten på en kommunal afgørelse, overtog Ellinge Smedie i 2001 det tomme gartneri, som ligger bag ved den gamle Ellinge Skole.

Tragedien

Mens det hele så ud til at gå godt for Ellinge Smedie, blev Helen og Flemming Kristensen ramt af tragedien i 2002. Deres søn, Søren, på kun 25 år døde pludseligt og uventet. Søren var en glad og varm person, som ofte var meget tydelig i byens liv, og han er savnet af mange.

Det sociale ansvar vejer tungt

Ellinge Smedie har længe været kendt for at tage et socialt ansvar - og det på flere måder. Blandt andet kan det nævnes, at Ellinge Smedie ofte har modtaget medarbejdere, som har haft vanskelige forhold, og hver gang har Ellinge Smedie givet disse mennesker

en chance til. For mange af dem har det været grundlaget for at komme ud af vanskelighederne og dermed få en ny start på tilværelsen.

Også i det lokale samfund har Ellinge Smedie været med til at præge udviklingen. Her kan nævnes Flemmings mangeårige arbejde i "Kloakken", hvor han har fejret sit 25 års jubilæum med at hjælpe og støtte med at samle penge ind til sportsarbejdet i lokalområdet.

Ellinge Smedie har altid været at finde på de lister over sponsorer, som har været offentliggjort ved byfester, kulturelle arrangementer og i det hele taget, når der har været brug for en hjælpende hånd.

Flemming Kristensen var blandt andet formand for Ellinge Forsamlingshus i mange år, og han har altid været at finde dér, hvor nyt eller ændringer i det lokale har været til drøftelse.

Det var Ellinge Smedie, som kom til undsætning, da Ellinge Læseforening havde fået kommunalt afslag på hjælp til et gelænder til det lokale bibliotek. Og igen da biblioteket blev tvunget til at flytte i 2007.

Da kom der hurtigt et tilbud om, at biblioteket kunne flytte til Pårupvej 60, en bygning, som Ellinge Smedie i flere år havde udlejet som bolig, og da den netop var ledig, og lokalerne i øvrigt ville passe fint til den bogsamling og de aktiviteter, der ellers er i Læseforeningen, passede

det perfekt. Flemming Kristensen blev da også, meget velfortjent, udnævnt til at være "Årets Ælling 2007". I betingelserne for at blive nomineret som "Årets Ælling" står der: Som "Årets Ælling" kåres en person, der foretager sig nogle bemærkelsesværdige og beundringsværdige handlinger til gavn for foreningslivet, institutionslivet, eller generelt for Ellinge.

Fjerde generation har taget over

Da både Helen og Flemming Kristensen de seneste år har været ramt på helbredet, kom det ikke som den helt store overraskelse, da det i begyndelsen af januar 2008 blev kendt, at datteren Linda W. Kristensen havde overtaget Ellinge Smedie.

Linda er den første ejer af Ellinge Smedie, som ikke er udlært smed. I stedet har hun en uddannelse fra handelsskolen og er handelsuddannet ved en vvs-grossist. Efter flere år i Esbjerg kom hun tilbage til Ellinge i 2001 og har siden da været en fast del af staben på kontoret - siden 1. januar 2008 som ejer.

Familien har valgt at ansætte en administrerende direktør, Lars Peter Degn, som tager sig af den daglige ledelse. Det passer Linda W. Kristensen godt, for, som hun selv siger:

- Jeg er ikke klar til at styre en virksomhed med 40 mand endnu, så i stedet kan Lars Peter tage sig af det, og jeg kan bruge nogle år på at lære.

Helen og Flemming Kristensen fortsætter med at arbejde i Ellinge Smedie, men

har overdraget ledelsen. Flemming fortæller, at han vil tilbage til sit fag, men at han ellers kun vil blande sig i ledelsen, hvis han bliver spurgt. Helen Kristensen fortsætter indtil videre i administrationen, hvor hun har været siden 1974.

Linda W. Kristensen er fjerde generation ved roret i Ellinge Smedie, og den femte generation er allerede ankommet. Det er datteren Pil, som kom til verden i 2006. Dermed er der en rimelig sikker-

hed for, at Ellinge Smedie vil fortsætte sin driftige virksomhed, og med pladsforøgelsen i det gamle gartneri vil Ellinge Smedie formentlig også fortsat være at finde i Ellinge, som har stor gavn af de mange arbejdspladser i byen.

Foto i denne artikel, herunder billedet på forsiden, er stillet til rådighed af Ellinge Smedie A/S.

FRA HJULPLOV TIL SVINGPLOV

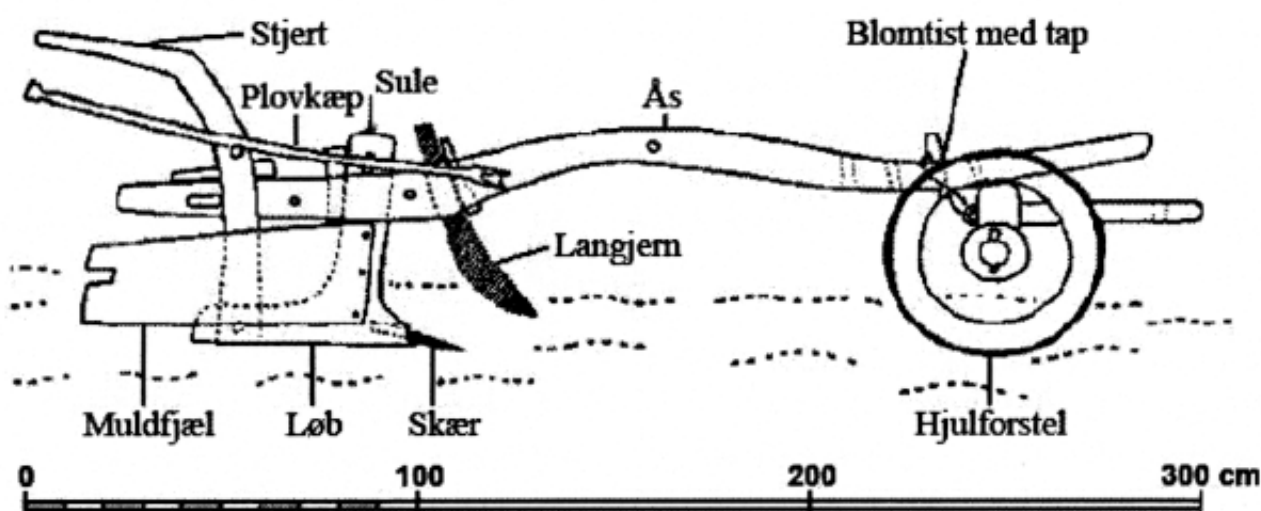
U L T E R N I T E O U L T E R N I T E O U L T E R N I T E O U L T E R N I T E O U L T E R N I T E O U L T E R N I T E O

af Rikard Lund

Omkring 1800-tallet begyndte der at ske en udvikling i dansk landbrug. Det var der ikke i de forudgående

600—700 år. Bonden havde brugt de samme typer redskaber i alle de år, og et af de redskaber var hjulploven.

Ny teknologi - hjulploven

Kilde: www.historie.syd-fyn.dk/erhverv/plov1.htm

Pløjning med hjulplow på Lolland. Billedet er tegnet efter en i Nationalmuseet bevaret model skåret i træ af gårdejer Hans Petersen, Erikstrup ved Nakskov, født 1795.

Kilde: www.historie.syd-fyn.dk/erhverv/plov1.htm

Hjulploven var - set med vore øjne - en klodset og uhåndterlig plov. Der krævedes fire heste til at trække den, og den krævede to mænd til at køre den. Det var et langt køretøj, der krævede meget plads for at vende.

Men omkring 1770 opfandt man i Norge svingploven. Det var et meget stort fremskridt. Den krævede kun to heste til at trække sig og kun en mand til at styre den, og man nåede fuldt ud så meget arbejde med den. Det betød, at en mand pludselig var dobbelt så effektiv, og som plovertime er den blevet brugt helt op til vores tid. Den er selvfølgelig blevet forbedret igennem de mange år, den er blevet brugt.

Det betød, at der ikke skulle så mange heste til for at drive jorden. De fleste, der har arbejdet ved landbruget og er født før 1940 ved, hvad det vil sige at køre med en svingplov. Det kunne

være et udmærket arbejde. Det var ikke særlig tungt, og når det var fint vejr, som det tit var, når vi pløjede til vintersæd i september måned, var det et fint arbejde, men når vi efterårspløjede i december, hvor det tit var regn og slud, og jorden hængte ved støvlerne, da kunne dagene være lange.

De første mange år var svingploven lavet af træ, ligesom hjulploven var. Selv nogen af sliddelene var af træ. Det var på grund af, at jern var meget dyrt, hvorimod træ var meget tilgængeligt.

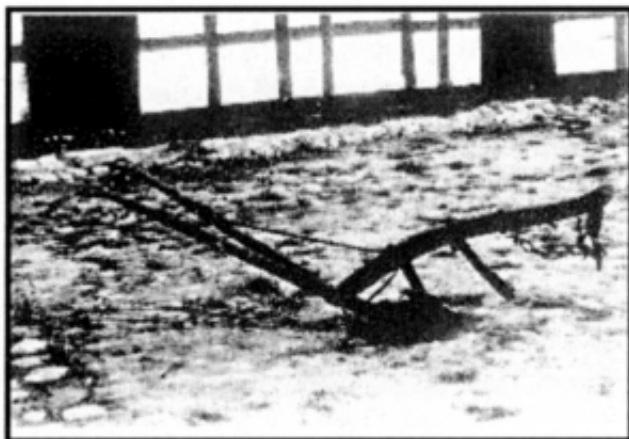
At der startede en udvikling af dansk landbrug lidt før 1800-tallet var ikke på grund af svingploven alene. Den største begivenhed var nok, at stavnsbåndet blev opløst, og bønderne ikke mere skulle udføre hoveriarbejde for herremanden. Under stavnsbåndet havde de skullet arbejde fire dage om

ugen for herremanden med heste og redskaber. Samtidig med at stavnsbåndet blev ophævet, blev der gennemført jordreformer, så jorden blev samlet ved gårdene, og nu blev bonden selvstændig enten som forpagter eller som selvejer,

Der er blevet diskuteret meget om, hvad der satte gang i udviklingen i Danmark omkring 1800-tallet. Historikeren Jens Engberg har sagt, at det var fordi bønderne begyndte at mergle og derved opnåede større udbytte, men det er nok heller ikke hele sandheden. Man begyndte at dyrke kløver, som samler kvælstof til jorden, der blev drænet, og man begyndte at forædle afgrøderne.

Men den væsentligste årsag var formentlig, at bonden blev fri og kunne tænke på andet end at skaffe føden til sig og sin husstand og gøre hoveriarbejde for herremanden.

Den udvikling, der startede lidt før 1800-tallet med svingploven og udskiftningen og de andre ting, jeg har nævnt, er ikke standset siden og havde især stor betydning for 200 år siden, da 85% af Danmarks befolkning var bønder.

Svingplov fra Biskorup, Seden Sogn, Åsum Herred

Kilde: www.fynhistorie.dk/node/8509

BERETNINGER

U L L E R S L E V U L L E R S L E V U L L E R S L E V U L L E R S L E V U L L E R S L E V

FRA ARKIVET

Af Solveig Andreassen

Processen omkring fusionering af de 3 arkiver i Nyborg Kommune har også i det sidste år været en stor del af arbejdet i arkivet. Nyborg, Ørbæk og Ullerslev lokalhistoriske arkiv fungerer stadig som 3 enheder, der hver har sit virke inden for de gamle kommuners grænser, men er samtidig en del af det nye Nyborg Lokalhistoriske Arkiv.

Der er udarbejdet vedtægter, forretningsorden og handleplaner for den nye enhed. Arbejdsopgaver og samarbejdet i øvrigt bliver drøftet i det Koordinerende

Arkivudvalg med deltagere fra de 3 arkiver og biblioteksleder Birgitte Haugbøl. Udvalget mødes ca. 1 gang i kvartalet.

Arkivets åbningstider er:

mandage 19-21
undtagen i skolernes ferier.

Telefon i åbningstiden 65 35 20 71 eller
mail ukla@mail.dk

Henvendelse uden for åbningstiden til
Solveig Andreassen 65 35 33 30

FRA ARKÆOLOGIGRUPPEN

Af Aksel Andersen

Arkæologigruppen er nået et langt stykke videre med journaliseringen af de mange mindre fund, der er gjort i tidens løb. Der er ikke så mange fund

tilbage, der skal journaliseres; men det er de store bl.a. Åmosefundene. Dem vil vi gå i gang med i løbet af efteråret.

FRA FILMUDVÆLGET

Af Aase Windeballe

Det er stadig Ellinge, som vi har en række optagelser fra, der er emnet for den næste film, men inden vi kan komme videre, er det nødvendigt at få et mere indgående kendskab til selve redigeringsteknikken, så det arbejdes der på.

Ejner og Thorvald Jensens automekanikerværksted på Svendborgvej har længe stået ubrugt hen, men maskiner og indretning stod som i deres tid.

Værkstedet er i årets løb blevet solgt, og i den forbindelse fik vi fra lokalhistorisk forening mulighed for at fotografere i det gamle værksted, inden det hele forsvandt.

Udvalgsmedlemmerne er:

Aase Windeballe

Lone Wellner Jensen

Ellen Povlsen

Rikard Lund

OVERSIGT OVER INDHOLD AF MEDLEMSBLADE FRA FORENINGENS START I 1981

~~~~~

Nr. 1:	Vedtægter
Nr. 2-7:	Aktiviteter og beretninger fra udvalgene

Herudover indeholder fremtidige medlemsblade diverse artikler.

Nr. 8 - 1988-89:	Baggrundsstof til Egnsspillet i anledning af 200-året for Stavnsbåndets opløsning.
Nr. 9 - 1989-90:	Skolen har fødselsdag og om Skolerne i Kommunen Branden i Ullerslev 1833 Nyborg Avis' omtale af forskellige brande Fyns Tidende: Da Ellinge Kro brændte

- Nr. 10 - 1990-91   Flødstrup Kirkes Overgang til Selveje
Uroksen fra Ullerslev
Ullerslev Forsamlingshus 1890-1990
- Nr. 11 - 1991-92   Ellinge Sogns Hjelpeforening
Ullerslev Bryggeri
Skellerup
Skellerup Kirke
Mordet i Såderup 1875
- Nr. 12 - 1992-93   Lokalhistorien og Museet
Den gamle herredsinddeling - Vindinge Herred
En delefoged - selvejer Peder Pedersen, Ullerslev
Ullerslev Kommunes Lokalhistoriske Arkiv
Juulskovstøtten
- Nr. 13 - 1993-94   Mindeord over Aage Johansen 1917-1993
Ejendommen Kertemindevej 7, Ullerslev
Ullerslev Station 1865-1979
Tyrefigur i bronze fundet hos Niels Rasmussen i Ullerslev
- Nr. 14 - 1994-95   Ellingebogen - Træk af Ellinge sogns historie
Skellerup Brugsforening - 100 år den 19. januar 1995
Bronzehalsring fra Biskoptårup
Operation Guldhorn - Hvad skal registreres?
Om polske landarbejdere i Flødstrup Sogn
- Nr. 15 - 1995-96   Kommentarer til "Træk af Ellinge sogns historie"
Skovfoged Kurt Mengel - 45 år i "de små skove"
Kæmner Bent Poulsen - Administrativt tilbageblik
Dokumenter fra dødsbo efter Poul Børge Nielsen (Poul Murer)
To bopladser fra bondestenalderen
Borgmesterkæden
- Nr. 16 - 1996-97   Om menighedsrådsarbejde
Telefoncentralen i Ullerslev
Langtved Skole fylder 100 år
Stednavne
Skellerup Skole i gamle dage

- Nr. 17 - 1997-98   Når fortid og nutid mødes i Paris - De franske børn i 1947
 Ullerslev Kommunes Lokalhistoriske Arkiv - 25 år
 Ellinge Forsamlingshus fejrer 100 år
 Medaljemændene
- Nr. 18 - 1998-99   Projekt Svenskekrigene
 Om slaget ved Nyborg 1659
 Friholigen i Flødstrup
 Såderup Fattiggård
- Nr. 19 - 1999-2000   Olav Rasmussens Maskinfabrik A/S
 Skellerup præstegårds brand den 22. august 1835
 Byhornene
 Svenskekrigene 1658-60 i Ullerslev kommune
 Husmandslandskabet i Flødstrup
- Nr. 20 - 2000-01   Erindringsskrivning
 Tante Annas Børn - Jødiske unges ophold på Østfyn
 Fra gruppen vedr. bygningsregistrering
- Nr. 21 - 2001-02   Befordring i Ullerslev i 1940'erne
 Østfyns Frugtsalgsforening
 Pårupgårds Mindelund
 Skomagerne i Flødstrup
 Før landskabets erindring slukkes
- Nr. 22 - 2002-03   Bryllupsdage
 Nyborg Avis om kirker
 Causeri om døbefonte
 Fra Lyngby til Ellinge
 Mullerup 100 år
 Om arkæologi og datering
- Nr. 22 - 2003-04   Livet på Møllen - Ullerslev Elværk
 Vindmøllelaug og møllen
 Købmandsliv af Børge Christiansen

- Nr. 23 - 2004-05   Formandsskifte
Mindeord om Erling Windeballe
Om Anneksgaarden
Barndom og Ungdom - Niels Rasmussen
Fra H.C. Andersen-gruppen
- Nr. 24 - 2004-05   Mindeord om Bendt Jensen
H.C.Andersen projektet:
Branden i Ullerslev 1833
Husene langs Hovedvejen
Vejen gennem Ullerslev
Erhvervssammensætning og befolkningstal 1787-1890
Fattighus på landet
Ellinge Kro
- Nr. 25 - 2006-07   Foreningens Historie
Rådhuset i dagligstuen
Livet som landpost
Min oldemor og hendes døtre
Maren Poulsens 100 årsdag
- Nr. 26 – 2007-08   Grusgravning i Pårup
R. T. A. (Ringe Tjære- og Asfaltfabrik) – Pårup
Niels Rasmussens livsberetning fra 1903-1952
Min barndom på et statshusmandsbrug, Egon Rasmussen

NB: Der er desværre uoverensstemmelse mellem numre og årstal i nr. 22-24.

ADRESSELISTE

U L L E R S L E V U L L E R S L E V U L L E R S L E V U L L E R S L E V U L L E R S L E V

Bestyrelsen

Aase Windeballe (formand)	
Valmuevænget 11, 5540 Ullerslev	6535 1822
Rikard Lund (næstformand)	
Rørbækvej 4, 5540 Ullerslev	6539 1668
Inger Fredslund Hansen (sekretær)	
Kirkeballe 2 B, Ellinge, 5540 Ullerslev	6598 1432
Ib Kjærsgaard	
Gl. Byvej 5, Ellinge, 5540 Ullerslev	6598 2091
Yvonne Løfberg	
Svendborgvej 15, 5540 Ullerslev	6535 1807
Else-Marie Drøhse	
Degneløkken 33, 5540 Ullerslev	6535 3142
Solveig Andreassen (arkivleder)	
Hindemaevej 99, 5540 Ullerslev	6535 3330
Ellen Povlsen (kasserer, uden for bestyrelsen)	
Egevangsvej 9, 5540 Ullerslev	6535 1587
Jens Solvang (suppleant)	
Svendborgvej 1, 5540 Ullerslev	6535 2493
Carstensen (suppleant)	
Pårupvej 21 Skellerup, 5540 Ullerslev	6535 2307

Kontaktpersoner til udvalg og arkiv

Solveig Andreassen (arkivleder)	
Hindemaevej 99, 5540 Ullerslev	6535 3330
Aase Windeballe (filmudvalg)	
Valmuevænget 11, 5540 Ullerslev	6535 1822
Else Fisker Mikkelsen (arkæologigruppen)	
Solholm 7, 5540 Ullerslev	6168 7223
Lokalhistorisk arkiv	
Langtved Forsamlingshus, Langtvedvej 15, 5540 Ullerslev	6535 2071

Øvrige kontaktpersoner

Nyborg og omegns Museumsforening	
v/Jesper Olsen	2331 6659